

לערב ביחד — נשנה גם בברייתא:

תנינא בברייתא **להא** דינא ששנינו במשנה.

דתנו רבנן בברייתא:

א. **היה כולו** [כלומר: רובן] של חלון **למעלה מעשרה** טפחים, **ומקצתו בתוך עשרה**.

ב. וכן אם היה **כולו** [רובן] **בתוך עשרה ומקצתו למעלה מעשרה** —

מערבין שנים. **ואם רצו מערבין אחד**, אף שאין כולו של החלון בתוך עשרה טפחים.

ותמהינן: **השתא**, ששנינו ברישא של הברייתא, שאפילו אם היה **כולו** [רובן] של החלון **למעלה מעשרה** ורק **מקצתו למטה מעשרה**, בכל זאת **אמרת: מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד**.

אם כן, מה חידוש השמיענו התנא בסיפא של הברייתא?

וכי "כולו בתוך עשרה ומקצתו למעלה מעשרה" **מובעיא** ליה לומר שאפשר לערב ביניהם!?

ומשנינן: כך רגיל התנא לשנות: זו — כשמקצתו של החלון בתוך עשרה — מערבין כאחת, **ואין צריך לומר זו** — כשרובו של החלון בתוך עשרה — **קתני**.

אמר רבי יוחנן: חלון שאמרו חכמים שמועיל באמצעותו לערב אחד — שיעורו הוא בחלון מרובע, וצריך שיהא באורך כל צלע של החלון ארבעה טפחים.

וכיון שכל עיגול חוסם בתוכו ריבוע פנימי, ואלכסונו של הריבוע הזה שווה לקוטרו של העיגול, הרי:

חלון עגול שבמחיצה המפרידה בין שתי חצירות — [דאח ציורים בעמוד הבא]

א. **צריך שיהא בהיקפו של העיגול עשרים וארבעה טפחים**.

כי רק בהיקף כזה של העיגול יתכן שיהא אורך הצלע של החלון, הריבוע הפנימי, ארבעה טפחים.

וצריך להיות אותו הריבוע הפנימי שבעיגולו של חלון, מקצתו בתוך עשרה טפחים לקרקע החצר —

ולכן, צריך שיהיו **שנים** טפחים **ומשהו מהן**, מתוך אותן עשרים ארבעה טפחים של היקף העיגול — בתחתית העיגול, **בתוך עשרה** טפחים לקרקע החצר!

כך, **שאם ירבענו** לחלון העגול — **נמצא משהו** מן ריבוע החלון **בתוך עשרה** לקרקע החצר.

שהרי בחלון זה יש מכל זווית תחתונה של הריבוע הפנימי ועד הנקודה האמצעית התחתונה של היקף החלון, אורך היקף של טפח!

וכשיש מכל צד — של הנקודה האמצעית התחתונה של העיגול — טפח ומשהו בתוך עשרה, נמצא, שהריבוע הפנימי כולו, משוקע משהו בתוך עשרה טפחים לחצר.⁽²⁾

2. כן פירש רש"י.

והרשב"א והר"ן תמהו: הרי עד שמגיע גובה

בהדיא את הדין ש"פחות מארבעה על ארבעה" גם לא מהני.